

Poselství Jana Pavla II. k XIII. světovému dni mládeže*

Ve Vatikánu, dne 30. listopadu 1997

„DUCH SVATÝ VÁS VŠEMU NAUČÍ.“ (SRV. JAN 14,26)

Drazí mladí přátelé!

1. „Kdykoli na vás vzpomenu, děkuji svému Bohu a vždy ve všech svých modlitbách s radostí prosím za vás za všechny. Vždyť od prvního dne až do této chvíle mi pomáháte v rozšiřování evangelia. Jsem totiž přesvědčen, že ten, který ve vás (toto) dobré dílo začal, přivede ho ke konci, ke dni Krista Ježíše.“ (Flp 1,36). Zdravím vás slovy apoštola Pavla, „protože vás nosím v srdci“ (srv. Flp 1,7) Jestliže – jak jsem vás ujistil na nedávném nezapomenutelném Světovém dni mládeže, který jsme slavili v Paříži – papež na vás myslí a má vás rád, každodenně k vám dosáhne myšlenkou plnou lásky a doprovází vás modlitbou, důvěřuje vám a počítá s vámi, s vašim křesťanským rozhodnutím a s vaší spoluprací vyrůstající z evangelia.

2. Jak víte, druhý rok přípravné fáze na Velké Jubileum začal první nedělí adventní a je věnován „zvláštním způsobem Duchu svatému a jeho posvěcující přítomnosti uprostřed společenství Kristových učedníků“ (*Tertio millennio adveniente*, 44). Vzhledem k oslavě příštího Světového dne mládeže vás zvou ve společenství s celou církví k zaměření našeho zraku na Ducha svatého, který obnovuje tvář země (srv. Žl 104,3a).

„Církev se nemůže připravit na závěr druhého tisíciletí žádným jiným způsobem než v Duchu svatém. Co se stalo „v plnosti času“ skrze Ducha svatého, může vystoupit z paměti církve jedině skrze něho.

Duch totiž zpřítomňuje v církvi všech dob i zemí jediné zjevení, které lidem přinesl Kristus, aby bylo živé a účinné v mysli každého jednotlivce“ (*Tertio millennio adveniente*, 44).

Pro příští Světový den považuji za vhodné navrhnout k vašemu zamyšlení a vaší modlitbě tato Ježíšova slova: „Duch svatý vás všemu naučí.“ (srv. Jan 14,26) Naše doba se zdá být dezorientovaná a zmatená; někdy se jeví dokonce neschopná rozpoznat hranici mezi dobrem a zlem; Bůh je, jak se zdá, odmítán, protože je neznámý nebo zneuznávaný.

V této situaci je tím nejlepším a nejdůležitějším odebrat se do večeradla, abychom znovu prožili tajemství letnic (srv. Sk 2,1-11) a „nechali se vyučovat“ Duchem Božím, abychom vstoupili tvárně a pokorně do jeho školy a naučili se oné „moudrosti srdce“ (Žl 90,12), která podpírá a živí náš život.

Věřit a vidět věci tak, jak je vidí Bůh, být účastní té vize, kterou má Bůh o světě a o člověku, podle slova žalmu: „V tvé záři vidíme světlo.“ (Žl 35,10) Toto „světlo víry“ v nás je paprskem světla Ducha svatého. V letniční sekvenci se modlíme takto: „Světlo duši blažící, srdce v tebe věřící rač milostně naplnit.“

Ježíš považoval za důležité silně zdůraznit tajemný charakter Ducha svatého: „Vítr vane, kam chce, slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8) Je tedy proto nutné zřít se naší schopnosti porozumět? Ježíš zamýšlel přesný opak, protože nás ujišťuje, že samotný Duch svatý je schopný nás uvést „do celé pravdy“ (Jan 16,13).

3. Mimořádné světlo k poznání třetí božské Osoby Nejsvětější Trojice dostanou ti, kteří chtějí rozjímat v církvi a spolu s ní o tajemství Velikonoc a Letnic. Ježíš „se duchem svatosti prokázal jako mocný Boží Syn tím, že vstal z mrtvých“ (Řím 1,4).

Přítomnost Mistra po vzkříšení rozechřívá srdce učedníků. „Což nám srdce nehořelo?“ (Lk 24,32), říkali poutníci na cestě do Emauz. Jeho slovo je osvětí: nikdy nevyslovili s takovou silou a plností: „Pán můj a Bůh můj!“ (Jan 20,28) Uzdraví je z nejistoty a smutku, z malomyslnosti a strachu, uzdravuje z hříchu; je jim darováno nové bratrství, udivující společenství s Pánem a s bratřími nahradilo uzavřenost a samotu: „Jdi k mým bratřím!“ (Jan 20,17)

Během veřejného života nemohla Ježíšova slova a gesta obsáhnout více než několik tisíc osob na jednom místě a v omezeném prostoru. Teď tatáž slova a tatáž gesta neznají hranice prostoru nebo kultury. „To je moje tělo, které se za vás vydává. To je moje krev, prolitá za vás.“ (srv. Lk 22,19-20) Stačí, že podle jeho výslovného přání jeho apoštolové toto činí „na jeho památku“, aby tak On sám byl reálně přítomný v Eucharistii, svým tělem a svou krví v každé části světa. K tomu, aby On sám odpouštěl, stačí, aby apoštolové opakovali gesto odpuštění a uzdravení: „Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ (Jan 20,23)

Když byl Ježíš mezi svými, měl naspěch, viděl, jak rychle ubíhá čas: „Můj čas ještě nepřišel, ale pro vás je každý čas vhodný.“ (Jan 7,6); „Už jen krátký čas je mezi vámi světlo.“ (Jan 12,35) Po vzkříšení je jeho vztah k času jiný, protože jeho osobní přítomnost pokračuje: „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20)

Tato hluboká proměna, rozšíření a trvalost přítomnosti našeho Pána a Spasitele je dílo Ducha.

4. A když se Kristus vzkříšený zpřítomňuje v životě lidí a obdarovává je svým Duchem (srv. Jan 20,22), pak je zcela proměňuje, i když zůstávají, ba co víc – stávají se plně sebou samými. Pavlův příklad je zvláště významný: oslňující světlo na cestě do Damašku z něj udělá člověka tak svobodného, jak tomu nebylo nikdy předtím; svobodného pravou svobodou onoho ŽIVÉHO, před nímž padl na zem (srv. Sk 9, 1-30)! Prožitá zkušenost mu dovolí napsat křesťanům v Římě: „Nyní však jste osvobozeni od hříchu a dali jste se do služby Bohu. A užitek z toho je vaše posvěcení a nakonec věčný život.“ (Řím 6,22)

To, co Ježíš začal se svými učedníky ve třech letech společného života, se dovršuje darem Ducha. Víra apoštolů byla zpočátku nedokonalá a kolísavá, ale později se stala pevnou a plodnou: díky ní ochrnulí chodí (srv. Sk 3,1-10), nečistí duchové prchají (srv. Sk 5,16). Ti, kteří se předtím třáslí strachem před lidmi a jejich vládci, směle oslovují zástup lidí, který se shromáždil v chrámě a vzdorují nejvyššímu židovskému soudu (srv. Sk 4,1-14). Petr, kterého strach před obviněním jedné ženy přivedl k trojímu zapření (srv. Mk 14,66-72), se teď chová jako „skála“ tak, jak si to přál Ježíš (srv. Mt 16,18). A také ostatní, kteří donedávna byli nakloněni k všeobecným sporům o své ambice (srv. Mk 9,33), jsou teď schopni být „jedno srdce a jedna duše“ a dát všechno do společného (srv. Sk 4,32). Ti, kteří se nedokonale a s velkou námahou naučili od Ježíše modlit, milovat, jít na misie, se teď modlí doopravdy, milují doopravdy, jsou skutečnými misionáři, skutečnými apoštoly.

Takové je dílo dovršené Ježíšovým Duchem v jeho apoštolech.

5. To, co se odehrálo včera, se postupně ověřuje v křesťanské komunitě dnes. Díky působení toho, který je v srdci církve „živoucí připomínkou“ Krista (srv. Jan 14,26), k nám dosahuje a nás přetváří Ježíšovo velikonoční tajemství. Je to Duch svatý, který skrze viditelná, slyšitelná a hmatatelná znamení svátostí nám dovoluje vidět, slyšet a dotýkat se oslaveného lidství Vzkříšeného.

Tajemství Letnic jakožto daru Ducha se pro každého zpřítomňuje výhradním způsobem v biřmování, které je svátostí křesťanského růstu a duchovní zralosti. V něm dostává každý věřící prohloubení křestní milosti a je plně začleněn do mesiánského a apoštolského společenství, zatímco je současně „utvrzen“ v důvěrném vztahu s Otcem a s Kristem, který si přeje, aby byl svědkem a vykonavatelem spasitelského díla.

Duch svatý dává křesťanovi – který by jinak riskoval, že jeho život bude podřízený pouze úsilí, pravidlům, ba dokonce vnějšímu konformismu – chápavost, svobodu a věrnost. On je skutečně „Duchem moudrosti a rozumu, Duchem rady a síly, Duchem poznání a bázně Boží“ (Iz 11,2). Jak by bylo možné bez něj pochopit, že jeho Kristovo je sladké a jeho tíha lehká (srv. Mt 11,30)?

Duch svatý nás činí odvážnými, povzbuzuje nás ke kontemplaci slávy Boží v každodenním životě a práci. Povzbuzuje, abychom ze zkušenosti zakoušeli Kristovo tajemství v liturgii, dává zaznívat Slovu v celém našem životě v jistotě, že nám bude mít vždy co nového říci. Pomáhá nám k celoživotnímu nasazení navzdory strachu, že zklameme, pomáhá nám čelit nebezpečí a překonávat překážky, které oddělují kultury od hlásání evangelia. Pomáhá neúnavně pracovat pro neustálé obnovování církve bez toho, abychom se považovali za soudce bratří.

6. Když sv. Pavel píše křesťanům do Korintu, zdůrazňuje základní jednotu Boží církve, která je srovnatelná s organickou jednotou lidského těla v rozličnosti jeho částí.

Drazí mladí lidé, drahocennou zkušenost jednoty církve v bohatství její různorodosti prožíváte pokaždé, když se společně shromažďujete, zvláště k slavení eucharistie. Je to Duch svatý, který lidi přivádí k vzájemnému porozumění a přijetí, k tomu, aby se poznávali jako synové Boží a bratři na cestě ke stejnému cíli, k věčnému životu, k tomu, aby hovořili stejným jazykem přes všechny kulturní a rasové rozdíly.

Tím, že se aktivně a s velkodušností účastníte na životě farností, hnutí a sdružení, zakoušíte, jak vám charismata Ducha pomáhají setkat se s Kristem, prohlubovat důvěrný styk s ním, uskutečňovat společenství církve a těšit se z něj.

Když se hovoří o jednotě, vyvolává v nás bolest současný stav rozdělení mezi křesťany. Zde je vidět, proč ekumenismus utváří jeden z přednostních a nejvíce naléhavých úkolů křesťanského společenství: „V tomto posledním úseku tisíciletí se musí církev s ještě vroucnější modlitbou obrátit k Duchu svatému a vyprošovat si od něj milost jednoty křesťanů. (...) Nicméně jsme si všichni vědomi, že uskutečnění tohoto záměru nemůže být jen plodem lidských sil, jakkoli jsou nezbytné. Jednota je totiž darem Ducha svatého. (...) Blížkost konce druhého tisíciletí vybízí všechny ke zpytování svědomí a k vhodným ekumenickým iniciativám“ (*Tertio millennio adveniente*, 34). Svěřuji také vám, drazí mladí lidé, tuto starost a tuto naději jako závazek a jako úkol.

Je to Duch, který podněcuje evangelizační poslání církve. Před svým nanebevstoupením řekl Ježíš apoštolům: „Ale až na vás sestoupí Duch svatý, dostanete moc a budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku a Samařsku, ano, až na konec země.“ (Sk 1,8) Od toho okamžiku jsou učedníci Ježíšovi pod vlivem Ducha neustále přítomni na cestách světa proto, aby ohlašovali všem lidem slovo, které zachraňuje. Ať ve svých úspěších nebo selháních, ať v tom, co bylo velké nebo ubohé odhaluje církev silou Ducha, který působí v lidské slabosti, celou šířku a zodpovědnost svého univerzálního poslání. Proto, aby ho mohla naplnit, církev vyzývá také vás k velkodušnosti a otevřenosti vůči Duchu Božímu.

7. Dar Ducha činí aktuálním a uskutečnitelným pro všechny dávné přikázání, které Bůh dal svému lidu: „Buďte svatí, neboť já Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.“ (Lv 19,2) Stát se svatými se zdá být namáhavým cílem, vyhrazeným osobám zcela mimořádným, nebo vhodným pro ty, kteří chtějí zůstat stranou života a kultury současné doby. Stát se svatými je naopak dar a úkol zakotvený ve křtu a v břimování, svěřený v každé době všem v církvi. Je to dar a úkol stejně tak laiků jako řeholníků a služebníků posvěcených k přisluhování svátostí, jak v oblasti soukromé, tak v úkolech veřejného života, jak v životě jednotlivců, tak v rodinách a společenstvích. Ale uvnitř tohoto společného povolání, které všechny volá přizpůsobit se ne světu, ale vůli Boží (srv. Řím 12,2), je mnoho rozdílných stavů života a nesčetná povolání a poslání.

Dar Ducha je základem povolání každého člověka. Ten je kořenem posvěceného úřadu biskupa, kněze a jáhna, kteří jsou ve službě života církve. Je to znovu On, který formuje a utváří duši těch, kteří jsou povoláni k životu zvláštním způsobem zasvěcenému tím, že je připodobňuje ke Kristu čistému, chudému a poslušnému. Z téhož Ducha, který skrze svátost manželství zahaluje svou milostí a posvěcuje jednotu novomanželů, čerpá sílu a oporu poslání rodičů, povoláných vytvářet z rodiny první a základní buňku církve. Z daru Ducha nakonec čerpá mnoho jiných služeb – křesťanská výchova a katecheze, pomoc nemocným a chudým, úsilí k povznesení lidské důstojnosti a vzájemné pomoci – orientovaných na budování a animaci společenství. Vždyť „ty projevy Ducha jsou dány každému k tomu, aby mohl být užitečný“ (1 Kor 12,7).

8. Proto je povinností každého, které se nelze zřít, aby hledal a rozpoznával den za dnem cestu, na které se s námi osobně setkává Pán. Drazí přátelé, položte si vážně otázku, týkající se vašeho povolání, a buďte připraveni odpovědět Pánu, který vás volá, abyste zaujali místo, které vám připravil od věčnosti.

Zkušenost ukazuje, že velkou pomocí v tomto úkolu hledání orientace je osoba duchovního vůdce: zvolte si osobu zkušenou a doporučenou církví, která vám bude naslouchat a bude vás provázet na cestě života, osobu, která by vám byla nablízku jak v obtížných rozhodnutích, tak i ve chvílích radosti. Duchovní vůdce vám pomůže rozlišit inspirace Ducha svatého a pokračovat na dlouhé cestě svobody: svobody, které je třeba dosáhnout skrze duchovní zápas (srv. Ef 6,13-17), který je prožíván neustále a vytrvale.

Výchova ke křesťanskému životu se neomezuje na pomoc v duchovním rozvoji jedince, i když uvedení do života poctivé a pravidelné modlitby zůstane počátkem a základem stavby. Důvěryplný vztah s Pánem, když je opravdový, přivádí nezbytně k takovému myšlení, volbě a jednání, jaké zamýšlel, zvolil a uskutečnil Kristus, a to vás učiní být připravenými dát se mu k dispozici pro pokračování díla spásy.

„Duchovní život“, který přivádí do kontaktu s láskou Boží a utváří v křesťanovi Ježíšův obraz, může nabídnout lék na jednu nemoc tohoto století, které je jednostranně rozvinuté v technickém myšlení a zakrnělé v pozornosti k člověku, k tomu, oč člověku jde, k jeho tajemství. Je nutno znovu vybudovat vnitřní svět, inspirovaný a nesený Duchem, živený modlitbou a směřující k akci, a to takové, která by byla dostatečně silná k překonání mnoha situací, ve kterých je třeba uhájit věrnost určitému plánu spíše než se řídit nebo se přizpůsobovat běžné mentalitě.

9. Maria na rozdíl od učedníků neočekávala vzkříšení proto, aby žila, modlila se a jednala v plnosti Ducha. Magnificat, Mariin chvalozpěv, vyjadřuje veškerou modlitbu, veškeré misionářské nadšení, všechnu radost velikonoční a letnicové církve (srv. Lk 1,46-55). Když Bůh dovedl až do konce logiku své lásky a přijal do nebeské slávy Marii s tělem i duší, naplnil tím poslední tajemství: ta, kterou ukřižovaný Ježíš odevzdal jako matku učedníkovi, kterého miloval (srv. Jan 19, 26-27), a teď přebývá svou mateřskou přítomností v srdci církve, blízko každého učedníka svého Syna a účastní se jedinečným způsobem na věčné přímělu Kristově za spásu světa.

Jí, Snoubence Ducha, svěřuji přípravu a oslavu XIII. světového dne mládeže, který budete prožívat tento rok ve vašich místních církvích, kolem svých pastýřů.

Společně s vámi se obracím k ní, k Matce církve, slovy sv. Ildefonsa z Toleda:

*„Prosím tě, prosím tě, svatá Panno,
abych přijal Ježíše od toho Ducha,
z kterého ty sama jsi Ježíše zrodila,
aby má duše přijímala Ježíše působením toho Ducha,
v kterém tvé tělo počalo téhož Ježíše.
Dej, abych miloval Ježíše v témž Duchu,
v němž se mu klaníš jako Pánu
a na něhož s úžasem hledíš jako na Syna.“*

(De virginitate perpetua Sanctae Mariae, XII: PL 96, 106)

Ze srdce vám všem žehnám.

Ve Vatikánu, dne 30. listopadu 1997, první neděle adventní.

Jan Pavel II.

* XIII. SDM se bude slavit 5. dubna 1998, na Květnou neděli, jen na diecézní úrovni.